

Kütüphanecinin Adı Yok

Hidayet Oktay*

Yetki-sorumluluk kavramlarının benimsenmediği toplumlarda kargaşa-terör olur yetkili olan sorumlu olmazsa ya da sorumlu olan yetkili olmazsa kurumlar kaosa sürüklenir. Bizim ülkemiz de yetki ile sorumluluğun kimde olduğu belirginleşmemiş toplumlardan birisidir. Pek çok işkolundaki yetkili yaptığı işten sorumlu değildir. Bir o kadar sorumlu da yaptığı işte yetkili değildir. Böyle olunca da özellikle resmi kurumlarda belirsizlik-İlgisizlik alabildiğine büyümektedir. Bizim meslekte de böylesine boşluklar bulunmaktadır.

Kütüphanelerde müdür, müdür yardımcısı, kütüphaneci, şef, ambar memuru, memur, hizmetli gibi kadrolar bulunmaktadır. Bu kadrolarda yetki-sorumluluk ayracı belirgin olarak yapılmasına karşın uygulamada hiç bunlara bakılmamaktadır. Bu olumsuz durumun en büyük gerekçesi bu kadrolarda görev yapanların sosyal-özlük haklarının diğerleriyle eşit olmasından kaynaklanmaktadır. Aynı ücreti alan kimseler arasında yetki-sorumluluk dağılımını yapamazsınız.

Kütüphanelerde çalışan personelle ilgili birkaç rakam vermek istiyorum;

İş Güçlüğü Tazminatı: Müdür (1) 650, Kütüphaneci (5-7) 500, Memur-Şoför-Hizmetli (5-15) 500,

İş Riski Tazminatı: Müdür yok, Kütüphaneci yok, Memur- Şoför- Hizmetli yok,

Temininde güçlük Tazminatı: Müdür (1)600, Kütüphaneci (5) 500, Memur-Hizmetli-Şoför yok,

Mali Sorumluluk Tazminatı: Müdür yok, Kütüphaneci yok, Memur-Şoför-Hizmetli yok, Ambar Memuru (5) 575,

Özel Hizmet Tazminatı: Müdür(1) 135, Kütüphaneci (5) 49, Memur-Şoför (5-7) 49, Hizmetli (11) 44,

Ek Gösterge: Müdür (1) 2200, Kütüphaneci yok, Memur-Hizmetli-Şoför yok,

Teknik Hizmetler Tazminatı: Müdür yok, Kütüphaneci yok, Memur-Hizmetli-Şoför yok.

Fiili hizmet tazminatı kütüphane personelinin hiçbirisinde yoktur. Subay, ast-subay, polis memurlarında, doktor, hemşire gibi sağlık personelinde 1 yılda 3 ay, tarım teknisyenleri, mühendisleri 1 yılda 2 ay fiili hizmet almaktadırlar. Hiçbir ücret artışı yapılmıyorsa 1 yılda 2-3 ay fiili hizmet tazminatı verilebilir. (Fiili hizmet, yapılan işin vermiş olduğu yıpranma payı olarak anlatılabilir. 12 ay çalışan bir subay 15 ay çalışmış gibi emeklilik hakkı kazanır. Bu verilerden sonra bir kütüphanede çalışan 11/1'deki evli bir çocuklu hizmetli ile 6/2'sinde çalışan bekar bir kütüphanecinin aldığı ücret eşittir. Bu açıklamalar da gösteriyor ki "kütüphanecinin adı yok"tur.

Ülkemiz kütüphanelerini tamamında bir "teknik hizmetler" servisi vardır. Olmayan kütüphanelerde de yılda iki kez "teknik çalışma" raporu hazırlanır. Peki sorarım sizlere; "Teknik" özelliği olmayan bir kimse (yukarıdaki verilerde teknik

* Hidayet Oktay, Antalya Serik Halk Kütüphanesi'nde Kütüphanecidir.

hizmet tazminatı almadığına göre teknik özelliği yoktur) nasıl olacak da “teknik çalışma” raporu hazırlayacak ya da “teknik hizmet üretebilecek? Yapılan bu işler kurumla-eylemin çelişkisi olarak ülkemiz gerçeklerini yansıtmaktadır. Yapılacak en ussal iş “teknik hizmetler” servisinin kaldırılıp yerine “kütüphane hizmetleri” servisinin açılmasıdır. Daha kolay ise bütün kütüphanecilere “teknik hizmet” tazminatı vermektir.

Bütün bunlar yapılmasa da ülkemiz sınırları içinde görev yapan (Kültür Bakanlığı personeli olan) 273 adet kütüphaneci ülkeye hizmetini sürdürecektir. Gelecekte özlük-sosyal haklarının düzeltileceğine inanarak görevini aksatmayacaklardır.

Şu anda kadrosunda kütüphaneci bulunduran kütüphanelerdeki işlerin (özellikle taşra ilçelerinde) %75-80'ini kütüphaneci kadrosundaki personel yapmaktadır. Yapılacak küçük bir iyileştirme ile (sanırım ülkede hizmet eden en az kadrolu meslek gruplarından birisidir kütüphanecilik; 273 adet) bu kesimin meslek sevgisi meslek inancı köreltilmemiş olur. Böylece kütüphaneci kadrosunda olan meslektaşlarımızın almış olduğu meslek eğitiminin (4 yıl) bir artışı olur. “Teknik hizmetler” tazminatı olmasa bile “özel hizmet” tazminatında yapılacak üç-beş puanlık iyileştirme bile bizlere umut olacaktır.(Bu kadar artış ülke bütçesi ile Bakanlık bütçesini zor durumda bırakmasa gerek)

Bütün bunlar yapılmazsa ne olur? Kütüphaneciler “teknik hizmetlerinin” yanında “teknik soba” yakmaya, “teknik paspas” çekmeye “teknik toz” almaya devam edeceklerdir. Elbette “kataloglama-sınıflama” işlerini de mektepli “alaylılar” olarak yapmaya devam edeceklerdir. Bütün bu karamsarlıklar altında bile kütüphanelerin en yoğun hizmet verdiği okuyucu hizmetlerinde de “güler yüzle” halkına hizmet edeceklerdir.

Biz kütüphaneciler ki bu mesleğin eğitimini-etiğini aldık. Günahıyla-sevabıyla bizimse bu meslek, yükseltecek olan da bizleriz. İlk iş olarak mesleğimize sahip çıkalım. Gelecekte kayıp kütüphaneler-kütüphaneciler olmaması için bugünden aydınlığa çıkalım. Kayıp kütüphanelerden ışıldayan kütüphanelere-kütüphanecilere. Kütüphanelerin adı var ama KÜTÜPHANECİLERİN ADI YOK.

Saygılarımla.

KAYNAKÇA

“Haberler”. (2000). *Türk Kütüphaneciliği* 14 (3): 370.

Kültür Bakanlığı Personel Dairesi Başkanlığı (GEN) 2299-6.2.2000 tarihli genelgesi.

Mal Müdürlüğü verilerinden.